

Gubcsi Lajos

Magyar, törj magyarra, 1525

13 ördögi év, 12. kötet

G Marketing & Média Kft., Budapest

Gubcsi Lajos

Magyar, törj magyarra, 1525

13 ördögi év, 12. kötet

G Marketing & Média Kft., Budapest

Copy right Gubcsi Lajos PhD

(A borítón Buda látképe, itt a 2. oldal alján Klissza vára)

„Így virágzott Magyarország katonailag az égés kezdetén, a pokol tornácán. Koromban.”

Meztelen ország

Az új évet szemlével kezdte Tomori. Találkozott kapitányaival, bejárta a még magyar kézben maradt déli várakat, gázlókat, átkelési pontokat keresett a befagyott patakokon, folyókon, és dél-magyarországi főkapitányhoz és kalocsai érsekhez nem igazán illő módon szóba elegyedett a végvárok katonáival. Meghallgatta a vidék köznemesseit, polgárait. És végül keserű döntést hozott, amelyet azonnal le is diktált azzal, hogy futárral rögvest Budára küldi. Felolvasta társainak:

„Felség, lemondok főkapitányi tisztemről. Kapitányaim ugyanezt tesszik. Érezzük, hogy elfogyott a bizalom irántunk. Így nem vagyunk képesek ellátni feladatunkat.

Mert mi mással, ha nem a bizalom hiányával magyarázható az, ahogyan a korona cserben hagyja végvidékét és annak védelmezőit? Katonáink, tisztjeink hónapok óta nem kapják meg illetményeiket, fizetségüket. Éhesen kóvályognak a vidékeken, ahol bebocsátásért, élelemért, meleg ruháért könyörögnek a nemesi udvarokban. S ha nem kapnak, elveszik onnan, ahonnan tudják. Alkalmatlanoknak nyilvánítottunk arra, hogy küzdelemre képesek haddá szerveződjenek. A mai helyzetben – a hideg tél által is sújtva – nem tudnánk kiállítani erős katonai alakulatokat kisebb-nagyobb támadásokra, a várakban katonáink lerongyolódtak, igazi védelemre nem is volnának képesek. Nem a mi dolgunk megérteni, hogy a kancellária miért nem képes behajtani a megszavazott adókat, s hogy miért nem jut elég pénz a hadak ellátására. A mi látásunk leszűkült: azt látjuk csupán, hogy ha a török főerők elindulnak, nem leszünk képesek nagyobb összevonásokra, főleg nem arra, ami leginkább szükséges volna: megelőző ellentámadásokra, hogy a harcok színterét áthelyezzük a török által megszállt egykori területeinkre, váraink, városaink felszabadítását is megcélozva. Ma ez lehetetlen.

Ha egy katona nem képes ellátni feladatát, akkor joggal tartják hazaárulónak. Mi most, időben szeretnénk jelezni, hogy a helyzet tarthatatlan és ebből súlyos vereség következik. Ezért lemondunk a mai nappal, kapitányaim nevében én magam nyilatkozom erről, mint főkapitány.

De mert árulók nem vagyunk, a helyünkön maradunk mindaddig a pillanatig, míg utódainkat ki nem jelöli Felséged. Amit sürgősen kérünk!

Erőnk elfogyott, és ezt be kellett vallanunk. Hűséges szolgája és máig dél-magyarországi főparancsnoka Tomori Pál, az Úr 1515. esztendejének január havában a 10. napon, Bács várából.”

A kapitányok szótlanul meredtek vezérükre. Nem remélték karácsonykor, mikor döntéseiket összehangolták, hogy Tomori megérti és támogatja majd őket. Most mégsem lepődtek meg a vezér egyetértésén. Olyan egyszerű és nyilvánvaló volt: egy igazi katona köteles jelenteni uralkodójának, ha nem képes ellátni többé a feladatát.

-Érsek úr, helyesen írta. Amíg nem neveznek ki mást, maradok a bácsi vár élén... - A kapitány szavaihoz minden társa csatlakozott a többi várból, erődítményből is. – De szólnék egy szót Tomori uramhoz, mint főkapitányhoz is. Sértésnek veszi majd az udvar és maga a király is, ha ilyen fontos ügyben levéllel akarjuk beérni. Tomori uramnak vállalnia kell a kellemetlen percekét és saját magának elvinni a levelet és szóban is elmondani annak tartalmát a királynak. Nem tágitunk döntésünkről, nem alkudni megýünk, de az illem ezt kívánja.

Tomori utasította érseki titkárát, hogy amíg ő Budán lesz, a következő hetek ellátmányát biztosítandó minden kapitányának utaljon ki az érseki keretéből 100-100 aranyat. Ebből lehetetlen fizetni az elmaradt zsoldokat, de élelmet és takarmányt lehet vásárolni néhány hétre. Amikor pedig megýön a jóvánhagyás Budáról, az új főkapitány nyilván megkapja és magával hozza az elmaradt fizetségeket és a következő hónapok fedezetét is. Elmegy, vállalja a kínos küldetést, de nem szeretné, ha közben itt délen összeroppanna bármi is...

Tomori magatehetetlenül toporgott a királyi meghallgatás végén. Maga is érezte szégyenét, amelyet nem tudott lenyelni. A király rá se nézett.

-Nem! Nem és nem! Nem fogadom el Tomori és kapitányai lemondását! – ismételtette Lajos Drágffy előtt. Szalkai hallgatott. Tudta a nemleges válasz okát.

Nincs kit kinevezni. S állítsanak is bárkit a déliek helyére, pénzt úgýsem kaphat senki. Nincs miből. A nova moneta, Lajos „új” pénze iránt gyakorlatilag elpárolgott a bizalom, 5 évvel ezelőtti bevezetése óta annyit rontottak nemesfém tartalmán a pénzverők – a király, az udvar jóvánhagyásával, sőt esetenként annak kérésére –, hogy lassan belső lázadáshoz vezet a helyzet. Senki sem akarja elfogadni névértékén. Mert

nem is ér annyit, tartalma tíz-húsz százalékot is csökkent, vagyis csalás a király nevében...

-Felség, nincs más választásunk, el kell fogadni a lemondást, Tomori főkapitány úrnak joga van hozzá – tett óvatos megjegyzést a főkancelár.

-Nem! Szalkai uram, nem! Csak egy esetben. Ha ön megy oda, vállalja a tisztséget, a katonák élére áll, és viszi magával az összes saját pénzét. Szalkai elvörösödött. Tudta, hogy Tomori hátáról hét bőrt is le lehet nyúzni. De azt is világosan érezte, hogy már a kilencediknél tartanak, kilóg a húsuk ott lent délen. S ha egy érsektől el is várható az önfeláldozás, hadnagyok, kapitányok, derék végvári vitézek miért értsék ezt meg korgó gyomorral?

-Nincs baj, felség, olvashatta: ott maradnak, amíg kell. Hát most kell. Árulásnak minősítjük, ha leteszik a kardot, a gyepőt. – Drágffy pontosan tudta, hogy ezzel legfeljebb heteket nyerhetnek. Mire kitavasodik s támadásokat lehetne szervezni a török vonalak ellen, addigra kiderül, hogy erőhiány miatt ezekből legfeljebb rabló portyákra futja majd, s nem offenzívára.

Budai kényszerű látogatásának idejét Tomori ki akarta használni. Nem vonta vissza főkapitányi lemondását és a többiekét sem, de hallgatása azt jelentette, hogy ellátja még hivatását egy időre. Tudta, hogy nem csak főkapitány, hanem nagyhatalmú érsek is. Kénytelen volt erre támaszkodni.

Azt már érezte az udvari hírekből, hogy Burgio Antal rendes nuncius jóindulatára számíthat. De vajon mit ér el a másik pápai követnél, Laurentio de Campeggio bíborosnál, aki rendkívül legátusként képviseli a Vatikánt? Burgiohoz hasonlóan Campeggio is nagy eréllyel magyarázta, hogy ha Tomori és kapitányai lemondanak, az katasztrófa Magyarország, sőt, az egész keresztény világ számára. E lehetetlenségről mondjon le... viszont értik és támogatják, és a következőt javasolják... Tomori legnagyobb meglepetésére mindketten ugyanazt mondták neki - valamit, ami egy katonának eszébe sem jutna -, hogy tudniillik szóban keményen tartson ki lemondása mellett... és ha majd az udvar fő bárói, esetleg maga a király is éppen őket, pápai követeket próbálják rávenni arra, hogy győzzék meg Tomorit a maradásra, akkor ők bizony...

... azt fogják mondani az udvarnak, hogy jó, de akkor teljesítsék Tomori kéréseit a hadellátást illetően... S láss csodát, így történt. A veszélytől megijedt főurak tudomásul vették a vatikáni bíboros tanácsát és megszavazták, hogy Tomori azonnal kapjon ezer arany forintot, majd rögtön utána még több ezer aranyat abból a célból, hogy tüstént felfegyverzhessen ötszáz gyalogos és háromszáz lovas katonát, valamint 2400 sajkást Pétervárad folyami védelmére.

Lajos király magához kérte Campeggio bíborost:

-Bíboros uram, örömmel követem segítő szándékait. De vajon számíthat-e a magyar király a pápa öszentsége közvetlen pénzügyi támogatására is, hiszen a veszedelem a határunkat szaggatja?

-Felség, feltétlenül. Őszinte kérdésére egyenes választ adok. VII. Kelemen pápa jelentős összeget bocsátott rendelkezésemre a török elleni harcokhoz. De hozzáfűzte, hogy csak akkor folyósíthatjuk a támogatásokat, ha a magyar rendek is részt vállalnak a kiadásokból.

-Vagyis? Ki tudnak állítani ezer katonát ebben a pillanatban a pápai keretből? Mert igen, a rendek részt kívánnak venni a háborúban, ha nagy offenzíva indul.

-Azonnal tudunk küldeni 300 zsoldos katonát a pillanatnyilag legnagyobb bajban álló várhoz, Péterváradhoz. De engedelmével oda utazik Burgio nuncius is, hogy ellenőrizze, érkeznek-e nemesi bandériumok is. Ha Tomori uram eskü alatt vallja, hogy igen, ezek is rendelkezésre állnak, akkor előre kifizetjük a háromszáz fős pápai seregtest három havi zsoldját. Ezzel nem lesz baj. Kérünk az udvartól négy hajót, amellyel a Dunán heteken belül, a jég olvadásával már február elején elindulhatnak délre.

Campeggio a király után Tomorit is meglátogatta. A főkapitány előre jelezte neki, hogy érsekként is szüksége van Róma támogatására.

-Legátus uram tudja, hogy nekem nincs szükségem semmire. De ami nekem jár, arra szüksége van a védelemnek. Érsekként kérem Rómát, hogy az 1600 dukát kinevezési díjamat csökkentse felére, 800 dukátra, egyszerűen azért, mert minden pénzt elköltöttem hadfelszerelésre. Csak ennyim van.

-Vegye megoldottnak, érsek úr.

-És most kérem, ne szisszenjen fel legátus úr. Nem is tudom, hogyan

kezdjek hozzá... nekünk ott lent délen szükségünk van minden forintra, mert éhen halnak a katonák... engedélyezzék kérem, hogy pénzért eladhassam a törököknek azokat a díszkéseket, amelyeket a nem létező pénz helyett támogatásként kaptunk a kincstártól... sőt azt is... a jövőben sőt adhassak el a törököknek reményeim szerint több ezer dukátért... és kérem, érje el az udvarnál, hogy másokat meg tiltson el ettől, mert akkor leverik az árát.

A legátus elhűlten hallgatta a magyarok főkapitányát.

-Mi van még, érsek úr, ne kíméljen?

-Hogy ezekből a pénzekből fegyvereket vásárolhassak, és kiválthassunk török fogságba esett hadifoglyokat...

-Persze...

-És akik hősi halált haltak a harcokban, azok teljes búcsúban részesülhessenek, és ezt előre is bejelenthessük a katonáknak

-Persze, érsek úr, természetesen. Értem én. Ön volt már sőtiszt, és szerzetesi szívet is mondhat magáénak, továbbá erős seregek főkapitánya, bár lemondott, és érsek is, bár hadúr. Értek én mindent.

-Csak még kés-köszörűs nem voltam – nevetett fel Tomori.

-Dehogynem. Minden nap azt fenik – sóhajtott borúsan a legátus.

... A tél végén úgy tűnt, jobbra fordul a sors a magyaroknak. Megérkeztek a hírek a nyugati fővárosokból, hogy a sok éve tartó európai hatalmi küzdelem eldőlni látszik. V. Károly császár legyőzte legfőbb ellenfelét, I. Ferenc francia királyt a páviai csatában 1525. február 24-én. Ezzel világossá vált, hogy a Habsburg és a Valois család küzdelméből az osztrák-németek kerültek ki győztesen. A császár olyan erős szövetséget épített ki spanyol-német-milánói csapatokból, hogy tehát a franciákra megsemmisítő vereséget tudtak mérni hatalmi küzdelmeik egyik fő színterén, Lombardiában, a milánói hercegségben fekvő Páviánál. Magát Ferenc királyt is elfogták és rabként Spanyolországba vitték. Európát minden valószínűség szerint a német-római császár, egyben spanyol király, V. Károly fogja irányítani a következő évtizedekben. Márpedig ő rokon... Habsburg. Magyarország fellélegezhet majd, erősítésre számíthat az oszmánokkal szembeni küzdelmében. Ó, sors, köszönjük adományaidat...

Tomori érsek szobra Kalocsán

A szultánt aligha fékezte Buda öröme az európai hatalmi változásokat illetően. Sőt. Megerősödött azon meggyőződése, hogy Magyarország nem tántorítható el a német szövetségtől – azaz a török támadások fő iránya lesz ezek szerint. Amint kitavaszkodott, boszniai, hercegovinai csapatai és Nándorfehérvárról oda küldött erői támadást intéztek a kulcsfontosságú Jajca ellen, és körbe zárták a Keglevich Péter horvát bán által vezetett helyőrséget. Fojtogató gyűrűbe került a déli határ egyik fő erőssége. A magyar hadvezetés egyelőre reménytelenül nézte a török offenzíva újabb lendületét, s megpróbálta úgy értékelni a támadás irányát, hogy a törökök mégis inkább Dalmácián, Horvátországon keresztül törnének osztrák földre, s nem a Duna mentén.

Buda baja sokasodott az országban. Májusban elkezdődött az újabb fegyveres országgyűlés Rákos-mezőn, amely immáron megszokottá vált módon – a válság jeleként – alkalmanként Budára is áthelyezte működését, követeléseit megfogalmazását és a király elé terjesztését, ha az uralkodó nem volt hajlandó a Rákos-mezőre menni. Mert ezúttal hiába jelent meg a köznemesség nagy számban, a főurak távol maradtak, és a király is igyekezett figyelmen kívül hagyni a munkájukat. Kezdtett ketté, hárommá szakadni a korona: a király, a bárók kar és főpapság, valamint a köznemesség egyre inkább saját akaratát kívánta kifejezni, s aktivitásának célját a másik fél döntéseinek szabotálásában kereste.

A köznemeselek számon kérték az udvaron, a kancellárián, hogy semmit sem hajt végre a korábbi döntésekből. A nádort közvetlen felelősség terheli Nándorfejérvár elestéért s azért, hogy azóta sincs komoly erőfeszítés a védelem e kulcsának visszafoglalására.

A nemesek – látva, hogy a főurak és a király távol maradtak – követeket küldtek Budára, akik egy templomban gyülekezve tárták a király elé vádjaikat és kéréseiket. Felpanaszolták Sárkány országbíró önkényeskedéseit, magas rangjához nem méltónak tartva, hogy nagy jövedelmeket tesz zsebre a marhakereskedelemből, a boreladásból. Vádakat fogalmaztak meg Drágffy, Báthori, Thurzó ellen.

Lajos a várban tartott találkozón eleinte igyekezett uralkodóhoz méltó körültekintéssel eljárni. A panaszokra azt válaszolta, hogy orvosolná azokat természetesen, de ezek így csak vádak: bizonyítani is kell azokat, meghallgatni a vádlottakat, és bírói döntés mondhatja csak ki azokat.

megalapozottságát – ha van ilyen... és aztán május 22-én, az országos gyűlés befejeztével egyszerűen nem írta alá a végzéseket. Zsarolásnak tekintette, hogy bele akarnak szólni udvarának összetételébe. A Fuggerekkel szembefordulni? – hiszen ők adják a Habsburg-család anyagi hátterét, ha és amikor kell...

A király végül mégis elunta a sok vitát, türelmetlenül hallgatta őket, majd elutasította, hogy a főurak nélkül ellátogasson a Rákos-mezőn tartott gyűlésbe, s végül válasz nélkül magukra hagyta őket.

Eredménytelenül értek vissza a küldöttek az országgyűlés helyszínére. De a kudarcral nem törődve megfogalmazták döntéseiket. Mindaddig szokatlan nyíltsággal mondták ki, hogy idegenek ne kaphassanak főméltóságot, ne lehessenek a királyi tanács tagjai. Idegenként távolítsák el az udvarból a német és a velencei követeket, égessék meg Luther tanainak követőit – és legyen vége végre a Fugger-ármánynak: kobozzák el vagyonukat, bányáikat, tiltsák meg a nemesfém kirablását az országból. Szerencsés Imrét, a zsidó alkincstárnokot fogják el és azonnal távolítsák el fontos pozíciójából. És vonják ki a forgalomból az értékét veszítő pénzt. A köznemesség felhatalmazta saját megbízottait, hogy a vármegyékben írják össze a főnemesek, főpapok jövedelmét, látni, ellenőrizni kívánja azokat, főleg, ha a haza védelme új forrásokat kíván. Százötven fős választmányt jelöltek ki döntéseik végrehajtására. S elhatározták, hogy hamarosan, öt hét múlva, még a nyár elején új, soron kívüli országgyűlést tartanak Hatvanban – nem hagyják annyiban. Addig is ellenőriztetni fogják, hogy kik nem fizetik be a tizedet...

És ugyanazon a napon, amikor a Rákos-mezőn véget ért az országgyűlés, a bárói kar szószóelői, az udvar legfőbb vezetői szövetséget hoznak létre, melynek célja az országgyűlés döntéseinek megakadályozása. S ellenségnek deklarálják mindenkit, aki gátolni akarja őket. És igen! A köznemesség által támogatott illetékteleneket be sem szabad engedni a királyi tanácsba, az a főúri réteg kiváltsága az ország irányításának részeként. A bárók, főpapok e szövetségébe egyszerre léptek be – azonos érdekeik védelmében – az ősi ellenségek, Báthori és Szapolyai, köztük volt Sárkány Ambrus országbíró és Thurzó Elek, a főpapok, Szalkai László érsek és az ország minden püspöke Szerémségtől Egerig, Erdélytől Nyitraig. Mindenesetre egy dologban egyetértettek a köznemesei

hangulattal: külföldről jött idegeneket tilos volna bevonni a királyi tanács dolgaiba...

Pattanásig feszült a húr délen, ezúttal éppen Jajcánál, az ország szívében pedig egymásnak feszültek a rendek, amelyek között a király nem tudott – s talán nem is akart – békét teremteni. Kit is érdekelne az országgyűlés azon döntése, amelyben immáron sokadszor szabályozzák, hogyan állítsanak ki katonákat s miként vonuljanak hadba a rendek?... A honvédelem a király dolga.

Perényi Ferenc, az ifjú váradi püspök keserűen mutatta meg a kezében tartott lapot Gosztonyi János erdélyi püspöknek:

-Amikor 1523-ban VI. Adorján pápa először szólalt meg arról, hogy szükség esetén az egyház kincseiből is fel szabad használni a haza védelmére, ezt írta nekem sajátkezűleg: „Ölts fegyvert, és életedet és mindazt, amit neked Isten adott, tedd kockára!” Adnám én mindenemet. De kivel együtt és kiért? Püspök uram tudja, hogy én mindent megtettem az egyházunk összefogására. Amikor tavaly Váradon több évszázad után először egyházmegyei zsinatot tartottam, magam láttam, milyen erősek vagyunk mi... de miben is? A hitújítási mozgalmak ellen. Most mindenki, én is, a lutheránusok máglyára vetését kéri. Tényleg ők a fő ellenségünk? Igen, talán, igen... - Perényi Ferenc hosszasan hallgatott, Gosztonyi püspök fel se nézett. - Rómát, a katolikus egyházunkat örökké védeni fogjuk... de lehetünk-e saját országunk ellensége azzal, hogy nincs egység semmiben... a máglyán magyar öli a magyart?... és magyar könyveket égetünk?... Mindenki tudja, hogy mennyire rajongok a művészetekért, Itália földjének kulturális termékenységeért, s hogy ez hogyan kerüljön hozzánk... ezért nehéz felfognom, hogy a szellem égethető... Fegyvert öltök, de nem inkább a pogány török ellen kellene?...

-Másról is szól ez, püspök úr – szólta csendesén Gosztonyi. – Az idegenekről. Nem tudjuk, hozzánk tartoznak-e vagy sem. A májusi országgyűlésen a köznemesség elérte, hogy Szerencsés Imre vizsgálati fogságba kerüljön a kincstár kárára elkövetett csalások miatt. Most hagyjuk azt a nem mellékes szálát, hogy elkövethet-e egy alkincstárnok csalásokat úgy, hogy a felsőbb rend más tagjai ezt ne tudják és ne részesüljenek belőle. Csalt? Talán igen. De a vele szembeni támadásban

Magyar katonák felvonulása császári ünnepen

erős szerepe lehet annak, hogy őt nem tekintik magyarnak, hiszen nem más a szemükben, mint egy kikeresztelkedett zsidó. Tehát nem magyar. -Nem is az. De ki az? A jobbágyokon kívül... és már ők sem. Rácok, horvátok, oláhok, vlachok menekülnek hozzánk tízezzrel, s művelik a földjeinket. Tótok, ruszinok, soroljam? És persze igaz, németek csőstül István király óta. – Perényi Ferenc levegőt sem vett. – Szerencsés Imre nem szerencsétlen, higgye el. Jönnek majd azok, akiket szintén lepénzelt, mindegy, hogy melyik oldalon állnak. Nincs itt oldal. De nincs egy közös ház sem – hacsak a mi egyházunk meg nem őrzi erejét. Nincs egy ház, ami mindenkié, nincs egy haza. Már lassan ima sincs. Miközben özönlenek a határaink felé egy másik isten elvakult hívei. Miközben ketté oszlik az egykor egységes és hatalmas római katolikus egyház, és egymást fogjuk irtani. De ne féljen, Szerencsés Imre ki fog szabadulni kényelmes fogságából és erősebb lesz, mint valaha. Ért ahhoz, hogyan ossza meg pénzzel a nemesség oszlopos rendjeit.

Hetvenkedés Hatvanban

Ingerült, veszekedős hangulatban gyűlt össze a rendkívülinek tartott hatvani országgyűlés július elején. Sokan is voltak, meg nem is. Tizenötezer nemes és a kísérete elég volna egy egész ország megvédéséhez. Viszont a kiábrándultság, a hasztalanság miatt sokan maradtak otthon. A király sem tudta, mit akar. Félni éppen lett volna oka. Még fel sem fogta, miért voltak zavargások Budán júniusban, kik és miért is támadták meg Szerencsés Imre, Szalkai László, Brandenburgi György házait, miért is fajult odáig, hogy palotájától nem messzire lázadást kelljen leveretnie.

Aztán zavarában egyik hibát követte el a másik után. Június elején még mindent megtett a főurak nyomására, hogy a vármegyéknek üzenetben tiltsa meg a részvételt a köznemesek által júliusra meghirdetett hatvani országgyűlésen. Helyette maga hirdetett országgyűlést Budára szeptemberre.

Utána viszont nagyot fordult, arról kezdte győzködni a közrendet, hogy a megyei küldöttek, a nemesség mégis vegyen részt az országgyűlésen, azt kívánja a haza védelme. Ideges mindenki, billeg a korona? Az sem

elég vigasz, hogy délről jó hírek jönnek ismét: Frangepán Kristófnak sikerült erős hadat szerveznie, tizenötezer katonával megtámadta a Jajcát elzáró török sereget, áttörte azok sorait, élelemmel, tartalékkal látta el a vár védőit, és még arra is futotta erejéből, hogy csapást mérjen a visszavonuló oszmán csapatokra.

Billeg a korona, mert nincs tekintély, a dolgoknak nincs közepe. A király és felesége nemrég még foggal-körömmel védte a Fuggerek érdekeltségeit, a nyár elején viszont engedett és több olyan intézkedést hozott, amire nem volt példa évtizedek óta. Elfogatta a Fuggerek budai képviselőjét, Hans Albertet. Zár alá helyezte a Fugger-vagyont és a céget teljes elszámolásra kötelezte. Elvette tőlük a rézbányászat és -kereskedelem jogát. Brandenburgi György és Mária királyné minden tiltakozása ellenére Lajos látszólag véget vetett a Fuggerek befolyásának. Brandenburg örgrófjának utolsó intése azonban ott csengett a fülében s bizonytalanná tette gondolatait: -Felség, és ki ad pénzt, ha kölcsönre lesz szükség a hadjáratokhoz...?

Lajos nem nélkülözhetette többé a nemesség, a nagy létszámú és részben harcot viselni képes köznemesek támogatását. Tudta, hogy a soron kívüli országgyűlés erőpróba. Ki kivel van? És ki nincs? Hatalmas lyukak tátonganak a rendszer működésén.

A hatvani országgyűlés néhány napja alatt keserű pirulákat kellett lenyelnie. Már bánja, hogy elment, de nincs mit tenni: ott van. Elfogadja, hogy az udvarra nehezedő nagy nyomás elhárítására Szalkai László lemond a kancellária vezetéséről és átengedi azt a jó Szalaházi Tamás veszprémi püspöknek – miközben persze megtartja titkos főkancellári címét, azaz tanácsadói szerepét. Lajos elfogadja, hogy korlátozza a főurak számát a királyi tanácsban, ahova a jövőben nyolc köznemesi ülnököt von be. A király azt is vállalja, hogy a köznemesek által javasolt főispánokat nevez majd ki, és a megyékben is főkapitányokat állít a hadak szervezésére. És egyben megnyugtatja főurait, főpapjait, hogy semmi sem változik...

Zúg, zajong a tábor.

-Mi volnánk a magyarok? Mi lennénk Magyarország? – hangoskodnak a megyei követek. – Ki magyar itt?

-A király biztosan nem, ő litván, aki lengyel.

Magyar zászló ünnepi felvonuláson

-A királyné osztrák-német, aki inkább spanyol.

-És Ferdinánd, a királyné nagyhatalmú bátyja, aki Bécsből dirigál Budára Márián keresztül? Ő is német-spanyol.

-És Drágffy? Oláh.

-És Szapolyai? Szláv, tót, ki tudja. Lengyel is lehetne a rokonsága miatt.

-S Brandenburgi és a többiek, mindenhol ide jött követek halmaza.

-Ki irányítja Magyarországot, ha nem mi, ha mi nem?

-Kétségbeejtő zavar uralkodik mindenütt. Ezt a gazember Szerencsés Imrét már ki is engedték a fogságból?... - és azt sem fogjuk megtudni soha, hogy tényleg a maga javára volt-e gazember tolvaj.

... mi ebben a meglepő? A főurak egy része meggyőzte a királyt. S mi, a köznemesek tábora is engedtünk a vádaktól. Az egykor tisztán, ma félig zsidó alkincstárnok ígért fűt-fát, hogy egyedül csak ő képes felfedni a Fuggerek eltitkolt csalásait és akár több százezer aranyat a kincstárba terelni azokból – hogy tehát ebből az eddig eltitkolt forrásból megnöveli a kincstár bevételeit, s ennek mindenki örül: kisebb lesz a nyomás az adók beszedésére. S közben készül a háttérmegállapodás a Fuggerekkel is, Thurzó Elek nem enged. Ő magyar? Ilyen egy magyar? Vagy csak felkapaszkodott paraszt, aki mindig az erősebb oldalára áll... De urak, mi az erő? A pénz? Biztos. Akkor most miért szorul a hurok a Fuggerek körül:

-Alku alku hátán, ki sem látunk belőle. Íme, eljött Lajos is a hatvani országgyűlésbe, de képtelen békét kicsikarni az ellenfelek között. Hol ide, hol oda hajlik... Werbőczy István, Ártándi Pál ugyan élesen támadják a főurak vezéreit, Báthorit, Szalkait, Sárkányt, Thurzó kincstárnokot, ők úgyszemint a királyi rendszer oszlopai maradnak. Egymás foglyai a király és udvara.

-Ilyen kapkodást ország még nem látott. Jó, megszavaztuk újra a tizedet, jobbágykatonák felállítását 10-10 porta után – de ki hajtja végre? Mert azt senki sem várhatja el a nemességtől, meg sem próbálkozhat vele, hogy kiterjessze az adózást önmagára, a nemesi rendekre. Szerzett jogunk ősapáinktól származik.

-Számít az egyáltalán urak, hogy ki oláh, tót vagy bosnyák? Lesz idő, amikor csupán az számít, hogy ki képes meghalni országáért – vagyis hogy hazája-e ez itt. És lesznek mellveregető ősmagyarok, akik hadba

se szállnak, nemhogy meghaljanak, s lesznek idegeneknek titulált újmagyarok, akik beállnak az első sorba, az első várfokra, és ha kell, hősi halált halnak fiukkal együtt. Mi így összekovácsolva vagyunk magyarok – mindenki, akinek szent a korona.,,

A köznemesek szinte teljesen kikapcsolták az országgyűlés munkájából a főurakat, akik részvétele amúgy is csak önkéntes és tetszőleges lehetett ez alkalommal. És a néhány napos országgyűlés végén olyan határozatot hoztak, amely eleve jégre tette a magyar királyi uralkodás hatékonyságát. Egyoldalú határozattal letaszították a nádori székből a közutálatnak kitett Báthori Istvánt, és helyébe Werbőczyt választották. És tovább tisztogatták a királyi kegyeltek sorát. Szalkait is leváltották a kancellárság vezetéséből s székébe az egri püspököt választották. Drágffy Jánost országbírónak tették meg, s változást hajtottak végre a kincstárnoki és a főudvarmesteri székekben is. Csakhogy a király megmakacsolta magát, és egyedül Drágffyt nevezte ki a megjelölt posztra, országbírónak. Werbőczy személyébe nem volt beleszólása, a nádort az országgyűlés hivatott megválasztani és kinevezni. Így aztán Lajos udvara szétzilálódott, egymásnak feszülő körökre tagolódott, amelynek legmérgesebb gócpontjában a mindig áskálódó volt nádor, Báthori és hirtelen megválasztott utóda, Werbőczy állt. Az udvar minden rivális köre vívta teljeskörű harcát egymás. a másik ellen, a király nevében.

A hatalmi küzdelem alig leplezett formáját azonnal megtalálták. Az éppen leváltott Szalkai László bontotta ki a zászlót a köznemesi döntésekkel szemben azonnal, az országgyűlés záró napjával egyidőben azzal a céllal, hogy érvénytelenítsék a hatvani döntéseket. Július 6-tól „Kalandos Társaság” néven szólította magához a főrend azon tagjait, valamint a vidéki nemesség azon befolyásos személyiségeit, akik az éppen azon napon megbuktatott hatalmi szerkezet visszaállításában voltak érdekelték. Ilyen pedig mindig akadt, hamarosan kétszázan mondhatták el magukról, hogy ők a titkos szövetség - kalandos kalandorok. A király némán hallgatott.

-És megegyezünk felség a Fuggerekkel – fordult a királyhoz Szalkai -, éppen úgy, ahogyan mindenkinek mindig is tudni kellett. Velük háborút? Senki sem fog tiltakozni, még a köznemesek is megtartják Szerencsét, ha pénzt szagolnak, így változik a világ, felség. - Kérésünkre

Német páncélosok

Thurzó Elek, a Fugger-család fő támasza és egyben a királyi udvar oszlopa...

–...mintha magával egyezne meg... – nevetett fel Móré Fülöp pécsi püspök

–...megállapodást köt a királyi tanáccsal. A tervezet itt van a kezemben – folytatta Szalkai olyan magabiztossággal és cinizmussal, mintha nem éppen most fosztották volna meg hivatalától. - Eszerint a Fuggerek fizetnek kétszázezer forintot a királynak, aki cserében szabadon engedi képviselőjüket, Hans Albertet . És visszkapják minden lefoglalt vagyontukat Budán és a bányavárosokban, főként Besztercebányán. Nem tarthatják meg viszont bányáikat és bányászati berendezéseiket, azaz be kell fejezniük a nemesfém bányászatot Magyarországon.

A következő hetekben mindenki vesztesnek érezte magát, de saját győzelmét ünnepelte. Szalkai megtartotta teljes hivatali működését, a királynak eszébe sem jutott megerősíteni a Rákos-mezőn hozott döntést az ő menesztéséről. Azt pedig mindenki érezte a zsigereiben, hogy a Fuggerek már ezekben a hónapokban tevékenységük teljes súlyát áthelyezték a bécsi udvarra, a Habsburgok szinte kizárólagos és fő támaszáként. Nem oda Buda? Oda Buda.

Lajos pontosan tudta, mekkora veszteség érte ezzel. És el kellett véselnie a fő csapást, most már elkerülhetetlenül: el kellett fogadnia, hogy fokozatosan ki kell vonnia az általa 5 évvel korábban bevezetett pénzt, a nova monetát abban a formában, hogy többé nem verhettek belőle egyetlen új érmét sem. Nyíltabban nem csaphatták volna arcul az ellenségei sem. De nem volt más választása: megszűnt a bizalom a folyamatosan alacsonyabb értékszintre hamisított érme iránt. Belesétált a csapdába: addig-addig próbálta áthidalni alacsony bevételeit a pénzrontásával, hogy fel kellett áldoznia egykor csodaszernek hirdetett pénzteremtési kísérletét. A kincstár kilátástalan helyzetbe került.

A baj nem jár egyedül. Valószínűleg a Fuggerek hagyták bent a méregfogat a bányavárosokban. Távoznuk kellett, de előtte vizályt szítottak és fellázították Besztercebánya, Körmöcbánya, Selmecebánya bányászeit, akik rendre beszüntették a munkát. A bányászat akadozni kezdett. A munkások Selmecebányán betörték a börtönbe, társaikat kiszabadították és elhatározták, hogy jogaik védelmében szövetséget kötnek egymással

a különböző bányavárosok munkásai. A „Krisztus szentséges teste társulat” petíciókat írt a királynak, olyan új erőt mutatva, amellyel eddig nem kellett számolni a Magyar Királyság területén. A magyar politikai életben minden szinten elszaporodtak a titkos és nyílt szövetkezések. Érdekek tömege kapott megfogalmazást, szervezkedési formákat, miközben soha nem volt szükség akkora egységre, mint akkor.

Egyre-másra érkeztek a hírek arról, hogy a Földközi-tengeren elért biztos pozíciói alapján a szultán a Duna-völgy megszállására, Bécs elfoglalására, s ennek felvonulási terepeként Magyarország meghódítására készül. Nem általában, hanem azonnal: jövőre. Ferdinánd főherceg tudomására jutott, s ő meg is osztotta a hírt húgával, Máriával, hogy Szulejmán követe horvát főurakkal, városi képviselőkkel tárgyalt és próbálta rávenni őket arra, hogy nyissák meg az országot a törökök számára az osztrák főhercegség ellen indítandó háborúban. Adják át várakat, városaikat. Mintha nem is Magyarország egységéről lenne szó?! A szultán cserében adómentességet ajánlott a horvát nemességnek, és megígérte nekik szabad fejlődésüket, vallásuk gyakorlását. Ferdinánd azt is közölte Máriával – és így Lajossal -, hogy ezt a tárgyalássorozatot sikerült megghiúsítania, közbenjárására a horvát urak elutasították a török kérést. Mi köze Ferdinánd osztrák főhercegnek a Magyarországhoz tartozó Horvátország főuraihoz és védelméhez?

-Eggyel több ok, hogy félni kezdjünk – vetette oda sötét arccal Máriának Lajos, s közben a Dunát bámulta. – Nem kétséges, hogy itt lesz a fő irány. A horvát területek és onnan az osztrák tartományok sokkal nehezebben hódíthatók meg katonailag, mint a Duna-völgy, ami olyan, mint egy szabad folyosó. A kérdés, hogy hol és mikor próbálják betörni a kaput, az ajtót... A horvátok ugyan mellettünk maradnak, nem tehetnek mást egy keresztény Európában, ha nem akarnak Bosznia sorsára jutni – velünk maradnak, de katonai erejüket nem fogják feláldozni értünk. Ők horvátok, nem magyarok...

-Ne aggódj, Lajos. Ferdinánd szeptembertől minden súlyát latba veti Károlynál, hogy a német birodalmi gyűlés erős csapatokat küldjön a török magyarországi szakaszára...

-...amely hadtest éppen úgy eltéved majd, mint az eddigiek, s véletlenül ismét Ferdinánd utasításait követi, természetesen az osztrák tarto-

mányok biztonsága érdekében megtéve minden lépést... Hagyd, Mária. Nem fognak segíteni.

-Hogy mondhatasz ilyent? Ferdinánd is, Károly is tudja, hogy Magyarország nélkül védtelenné válik Bécs, sőt talán a Duna teljes felső szakasza is egészen Dél-Németországig.

Lajos felnevetett.

-Elhiszem, hogy nagyon értékes számukra a magyar föld védettsége, biztonsága. De... de még értékesebb a magyar korona. Mert akkor maga a magyar föld az övéké.

Mária csalódottan szisszent fel:

-Csak nem gondolod, hogy Károly, Ferdinánd a te koronádra vágyik?

-Nem gondolom. Tudom gyerekkorom óta, tudom minden sejtemben. Szülj nekem fiút s maradjunk életben ő is, én is... érd el ezt, Mária, ha szereted Mária országát. Mert nekem ez a hazám, de ha meghalok érte, akkor ez a testvéreid országa lesz. Vagy a szultáné. Majd csak megosztottnak a sírom felett...

Lajos szeme könnybe lábadt. Aztán váratlan mozdulattal átölelte Máriát és hevesen elvezette arra az útszakaszra, amelynek következményeként gyermekek szoktak születni.

Ősz

1525 ősze mintha némaságba borította volna az országot. A rendek lábhoz tett fegyverek mellett látták be, hogy nem bírnak egymással, s hogy a király nem hoz nyíltszíni döntést egyikük javára sem. Tomori volt az egyetlen aktív erő. Mintha nem is mondott volna le, mintha lenne pénzügyi forrása.

Jól szervezett portyákkal, támadásokkal zaklatta a törököket egészen a Duna déli, a határ vonaláig rajtaütve, s bár nem jelenthettek veszélyt Szabácsra, katonái az ősz folyamán, amikor elhárították a Pétervárad elleni támadást és felszabadult erőikkel rohamokat szerveztek, közvetlen közélről láthatták a török kézben levő egykori magyar kulcsvár bástyáit is – nem tudták, hogy utoljára.

A Szabács melletti Kolicsot mindenesetre feldúlták, a törököket kiverték onnan, a Nándorfehérvárról küldött török felmentő sereg későn ér-

kezett meg, Tomori úgy tudott visszavonulni, hogy győztesnek tekintette magát.

A délvidéki főkapitány erős reményeket táplált aziránt, hogy ha a király nem is tud politikai békét kötni a szultánnal – Európa úgysem engedné -, ő a harctereken képes lesz olyan fegyvernyugvást elérni, ami egyelőre békét jelent. Ezért is zaklatta folyamatosan a török vonalakat, erejét mutatandó.

Másrészt bízott az ellenfél vezérének, Bali bég nándorfehérvári parancsnoknak a meggyerésében. A bég a szultán kedvence, bizalmasa, sikeres vezére volt, együtt foglalták el Nándorfehérvárt is. Tomori azonban úgy vélte, hogy a vér nem válik vízzé: Bali bég bosnyák volt, onnan származott, érdeke lehet a térség békéje, a népek biztonsága. Ismerte is a béget, találkozott vele Isztambulban is, amikor békeszerződésekről tárgyalt ott magyar követként - s becsülték is egymást a harcokból, sőt a bég azt jelezte neki, hogy távoli rokonok. Tomori tudta azt is kiváló isztambuli forrásaiból, hogy Bali bégnek sok ellensége, irigye van a török fővárosban, katonai vezetésben. Ő is hallott arról, hogy őt is vádolják Ferhád pasa kivégzéséért, s egyszer még baja lehet abból,

-Akár talán hátat is fordíthat nekik?...- gondolta Tomori -, miért ne köthetne ki köztünk. Kölcsönös gesztusokat tettek egymásnak, a bég egy gyönyörű fehér lovat küldött a magyar főkapitánynak, aki viszont a Biblia díszkötésű kiadásával próbálta emlékeztetni a béget egykori őseire, származására.

Campeggio, a pápai követ tudott Tomori szándékáról s maga is látott reményeket. Mindenki ismerte a török – pontosabban a török mellé állt – vezérek, politikusok megvesztegethetőségét. A követ nagyobb összeget kínált – volna – Tomori által a bégnek, ha az feladja Nándorfehérvárt. Hamarosan kiderült, hogy az álmok szertefoszlanak, a bég nem is reagált az ajánlatra, talán meg sem kapta.

Vágyak helyett maradtak a realitások. Már régen elfogyott az a pénz, amit Tomori a téli-tavaszi hónapokra kapott Budán. Újabb gyalogosok, lovasok, sajkások kellenek volna, mert minden jeltől kiolvasható volt, hogy a török támadás következő, nagy célpontja Pétervárad lesz. És az már nem kapu. Az az ajtó. Utána lágyan terül el a Duna-völgy... S Tomori sikeres rajtaütései, török naszádok elsüllyesztése, portyáik

szétverése, Nándorfehérvár megközelítése emelték ugyan a lelkeket – Tomori ördög volt a török szemében, a magyarok számára pedig az új törökverő -, és a főkapitányba vetett hit az egekig szállt a katonákban és a meggyötört lakosságban, Buda mit sem tett.

Tomori hosszasan könyörgött újabb háromszáz zsoldos kiállításáért, a harmadik negyedévre szóló kifizetésekért, rendre csak morzsákat kapott. A pápai követek is csak akkor nyúlnak az erszény felé, ha megbizonyosodtak, hogy a király, a kincstár is hozzájárult újabb összeggel a védelemhez. Titel, Zalánkemén, a megmaradt kis várak őrsege már alig képes kitartani, a csapatok szétszélednek zsold híján.

-Hadaink létszámát hamarosan megnöveljük – ígérte a király a nunciusnak írt levelében, amit kért a pápához továbbítani. – De egyedül nem tudunk ellenállni... Ha Pétervárad elesik, megnyílik az út Buda felé. – A király jelezte a pápának, hogy bár csendes volt az ősz katonailag, szemmel látható a török erőgyűjtés, készülődés. A megszállt területeken az egykor magyar-hű urak átállnak a török oldalára. A szentdemeteri bán áruló lett, fegyvereit és katonáit már a török javára forgatja. Szent-Demeter, Titel, a kis várak sorra kerülnek nyomás alá...

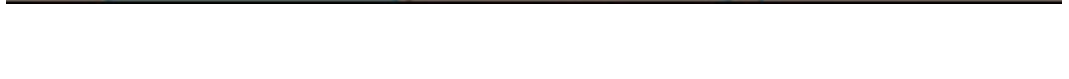
Egy pillanatra úgy tűnt, elérkezett a baj. A törökök minden jel szerint megindulnak Pétervárad felé – vagyis hamarabb, nem jövőre, 1526-ban, ahogyan várták, hanem már 1525 őszén. A délvidéki főkapitány már a nyár végén újabb csapatokat sürgetett Budáról, most megerősítette azonnali kérését. Álljanak fel főúri bandériumok s siessenek délre a táborába. Előőrseik lassan érkezni kezdtek Tomorihoz.

A király is megértette a veszélyt. Elhalasztotta saját szlavóniai kirándulását és a kíséretét adó erőket Tomorihoz küldte. Tomori a török összevonásokból támadásra, Pétervárad ellen indítandó ostromra következtetett, s előre tolt a csapatait. Zalánkeménnél összevonta azokat s támadó állásba helyezkedett. A törökök erre nem voltak felkészülve. Nem akarták, nem merték vállalni a nyílt összecsapást, ami elkerülhetetlen lett volna ahhoz, hogy megnyíljon az út Pétervárad felé. Bali bég visszavonta csapatait Nándorfehérvár térségébe.

A magyar urak és a király fellelegeztek. A veszély elhárult. Hazahívták csapataikat. S a nuncius és a legátus urak is döntést hoztak – az ország kárára. Nem szerették volna, ha Péterváradon kizárólag az ő katonáik

Déli végvárrendszerünk térképe - és a másik oldalon II. Lajos király

**Gubcsi Lajos Országos Széchényi Könyvtár
Magyar Elektronikus Könyvtárában megjelent albumai, könyvei**

Gubcsi Lajos: TÖRTÉNELMÜNK BRONZBAN - ŐSEINK, HŐSEINK

Gubcsi Lajos Szoborkertje a fennsíkon

<https://mek.oszk.hu/25700/25717/>

Gubcsi Lajos: Emlék, könyvben – A 47. Gála – Szívvel, lélekkel

<https://mek.oszk.hu/25700/25716>

Gubcsi Lajos: Ha adhattam, azzal én kaptam

<https://mek.oszk.hu/25600/25653>

Gubcsi Lajos: Csillagaink e Földön itt

<https://mek.oszk.hu/25600/25654/>

Gubcsi Lajos: Tánc a pokol tornácán – 13 ördögi év, 1514-1526 (megj. 2026. febr.)

<http://mek.oszk.hu/18600/18687>

Gubcsi Lajos: A pokolban Mohács, 1526 – 13 ördögi év, 13. kötet (megj. 2026. febr. 1.)

<http://mek.oszk.hu/17900/17952>

Gubcsi Lajos: Magyar, törj magyarra, 1525 – 13 ördögi év, 12. kötet

<http://mek.oszk.hu/17900/17951>

Gubcsi Lajos: A Karthauzi Névtelen országa, 1524 – 13 ördögi év, 11. kötet

<http://mek.oszk.hu/17900/17950>

Gubcsi Lajos: Tomori Pál, érsek és vezér, 1523 – 13 ördögi év 10. kötet

<http://mek.oszk.hu/17900/17949>

Gubcsi Lajos: Kié a király? - Főúri ligák konca az ország, 1522 – 13 ördögi év, 9. kötet

<http://mek.oszk.hu/16500/16569>

Gubcsi Lajos: Elnémul a harang Nándorfehérváron, 1521 – 13 ördögi év, 8. kötet

<http://mek.oszk.hu/16400/16478>

Gubcsi Lajos: Szulejmán álma, 1520 – 13 ördögi év, 7. kötet

<http://mek.oszk.hu/16400/16403>

Gubcsi Lajos: A Habsburg-sas karmai, 1519 – 13 ördögi év, 6. kötet

<http://mek.oszk.hu/16400/16402>

Gubcsi Lajos: Kié az ország?, 1518 – 13 ördögi év, 5. kötet

<http://mek.oszk.hu/16300/16336/>

Gubcsi Lajos: Werbőczy vastörvényén nincs pecsét, 1517 - 13 ördögi év, 4. kötet

<http://mek.oszk.hu/16300/16302>

Gubcsi Lajos: 10 éves király trónol, 1516 - 13 ördögi év, 3. kötet

<http://mek.oszk.hu/15000/15089>

Gubcsi Lajos: Koronánk a nászajándék, 1515 - 13 ördögi év, 2. kötet

<http://mek.oszk.hu/15000/15079>

Gubcsi Lajos: Magyar pokol, 1514 - 13 ördögi év 1. kötet
<http://mek.oszk.hu/12200/12297/>

Gubcsi Lajos: 13 ördögi év – A máglyától Mohácsig
<http://mek.oszk.hu/12500/12518>

Gubcsi Lajos: 1514 – Magyar pokol (opera és rockdráma librettója) <http://mek.oszk.hu/12300/12381/>

Gubcsi Lajos: Ne kérj. Adj.
<http://mek.oszk.hu/23500/23578>

Gubcsi Lajos: Arcpillanatok – A Magyar Művészetért Arcképcsarnoka
<https://mek.oszk.hu/20600/20688>

Gubcsi Lajos: Kicsim gyere, fölme gyünk az égig
<https://mek.oszk.hu/19800/19829/>

Gubcsi Lajos: Ati ecsete – Gubcsi Attila hátrahagyott élete
<https://mek.oszk.hu/21000/21020/>

Gubcsi Lajos: ... a Kő marad... - Emlékeim Kő Pálról
<https://mek.oszk.hu/20800/20852/>

Gubcsi Lajos: Öreg szem (nem öregszem) – Július havi ciklus
<https://mek.oszk.hu/23700/23750>

Gubcsi Lajos: Hall még valaki?! - Június havi ciklus
<https://mek.oszk.hu/21700/21790/>

Gubcsi Lajos: Hajnal hasad hasad alatt – Május - havi ciklus
<https://mek.oszk.hu/20000/20035/>

Gubcsi Lajos: Április – havi ciklus
<http://mek.oszk.hu/18600/18631>

Gubcsi Lajos: Március - havi ciklus /
<http://mek.oszk.hu/17500/17501>

Gubcsi Lajos: Február - havi ciklus
<http://mek.oszk.hu/15000/15005>

Gubcsi Lajos: Január – havi ciklus
<http://mek.oszk.hu/13600/13661>

Gubcsi Lajos: Krisztusi korban - Alleglória : 30 éves A Magyar Művészetért Díj-rendszer <http://mek.oszk.hu/17400/17494>

Gubcsi Lajos: Járdaszegély, árva szegény
<http://mek.oszk.hu/16400/16416/>

Gubcsi Lajos: Hazudj, s a bíró is megsegít – Jus gladii Egy karaktergyilkosság története <http://mek.oszk.hu/10400/10408/>

Gubcsi Lajos: Jut eszembe... ami kimaradt
<http://mek.oszk.hu/12500/12529>

Gubcsi Lajos: Félvörös Félhérosz
<http://mek.oszk.hu/13600/13662>

Gubcsi Lajos: Mr. 52 fok
<http://mek.oszk.hu/13700/13727>
Gubcsi Lajos: Bezár
<http://mek.oszk.hu/13900/13930/>
Gubcsi Lajos: Kórpótlási jogüzérek - Szociokrimi
<http://mek.oszk.hu/12200/12291/>
Gubcsi Lajos: Leányálom
<http://mek.oszk.hu/12500/12519>
Gubcsi Lajos: 13 ördögi év – A máglyától Mohácsig <http://mek.oszk.hu/12500/12518>
Gubcsi Lajos: 1514 – Magyar pokol (opera és rockdráma librettója)
<http://mek.oszk.hu/12300/12381/>
Gubcsi Lajos: A Magyar Művészetért – 25 éves gyermekem
<http://mek.oszk.hu/11200/11262/>
Gubcsi Lajos: Nyitott boríték
<http://mek.oszk.hu/10900/10946/>
Gubcsi Lajos: Őseink, gyermekeink
<http://mek.oszk.hu/10400/10409/>
Gubcsi Lajos: Felnőtt állatmesék
<http://mek.oszk.hu/10400/10407/>
Gubcsi Lajos: Hű szó, háborgó
<http://mek.oszk.hu/10400/10410/>
Gubcsi Lajos: Legényregény
<http://mek.oszk.hu/08600/08677>
Gubcsi Lajos: Korom Magyarország fölött - 2004-2010
<http://mek.oszk.hu/08400/08497/>
Gubcsi Lajos: Elég lett, ELÉGETT
<http://mek.oszk.hu/07700/07792/>
Gubcsi Lajos: Egy kun Budán és Pesten
<http://mek.oszk.hu/07700/07793/>
Gubcsi Lajos: Elég, ami ELÉG
<http://mek.oszk.hu/06600/06608/>
Gubcsi Lajos: IV. Üzenet Erdélyből
<http://mek.oszk.hu/03400/03498>
Gubcsi Lajos: Dallam az éjben
<http://mek.oszk.hu/05700/05773/>
Gubcsi Lajos: Ajánlott – Levelek Orbán Viktornak (részletek)
<http://mek.oszk.hu/05800/05833/>
Gubcsi Lajos: III. Üzenet a végekről – Délvidék
<http://mek.oszk.hu/03400/03497>

Gubcsi Lajos: A szabadság népe
<http://mek.oszk.hu/03400/03496>

Gubcsi Lajos: Az ég felé...
<http://mek.oszk.hu/03400/03499>

Gubcsi Lajos: Summa - 55 évem ha ha 110 lesz - Lírai regény
<http://www.mek.oszk.hu/02400/02426/>

Gubcsi Lajos - Gubcsi Anikó: A csillagokban Bubik István.
<http://www.mek.oszk.hu/02300/02355>

Gubcsi Lajos: I. Üzenet a végekről – Felvidék
<http://www.mek.oszk.hu/01900/01950>

Gubcsi Lajos: II. Üzenet a végekről – Kárpátalja
<http://www.mek.oszk.hu/02300/02324>

Gubcsi Lajos: Üzenet Erdélyből
<http://www.mek.oszk.hu/01600/01651>

Gubcsi Lajos: Az élet túlsó oldala
<http://www.mek.oszk.hu/01900/01947/>

Gubcsi Lajos: Jó kedvedben teremtetél...
<http://mek.oszk.hu/02500/02576>

Gubcsi Lajos: Istentelenül
<http://mek.oszk.hu/02500/02575>

Gubcsi Lajos: Haza szerelem
<http://mek.oszk.hu/02500/02574>

Gubcsi Anikó-Gubcsi Lajos: Aranykönyv - A Magyar Művészetért
<http://www.mek.oszk.hu/01700/01741>

Gubcsi Lajos: Posztumusz
<http://mek.oszk.hu/02700/02785>

Gubcsi Lajos: Magyar parasztság a Kárpát-medencében
<http://mek.oszk.hu/02500/02577>

Gubcsi Lajos: Valaki dobog a szívemen
<http://mek.oszk.hu/02500/02573>

Gubcsi Lajos: Szem, fényvesztés
<http://mek.oszk.hu/02500/02578>

Gubcsi Lajos: A kommunikáció napja
<http://www.mek.oszk.hu/00100/00141>

Gubcsi Lajos: 4 nap, amely megrengette az országot 1989
<http://www.mek.oszk.hu/01500/01508>

Gubcsi Lajos: Four days that shook Hungary 1989
<http://mek.oszk.hu/14600/14621/>

Gubcsi Lajos: After the Bargain - The Hungarian Reform 1988
<http://mek.oszk.hu/15000/15006/>

Gubcsi Lajos: Rés a Nagyfalon – Kína 1987

<http://mek.oszk.hu/14600/14607/>

Gubcsi Lajos-Tarafás Imre: Das unsichtbare Geld

<http://mek.oszk.hu/14600/14618/>

Gubcsi Lajos-Tarafás Imre: A láthatatlan pénz

<http://www.mek.oszk.hu/02400/02442/>

Gubcsi Lajos szerkesztésében megjelent könyvek

Gubcsi Lajos (szerk.): 1122 years - For the Homeland onto Death

<http://mek.oszk.hu/18600/18685>

Gubcsi Lajos (szerk.): 1122 év - A hazáért mindhalálíg

<http://mek.oszk.hu/18600/18686>

Gubcsi Lajos (szerk.): 1111 évvel ezelőtt - A 907-es pozsonyi csata

<http://mek.oszk.hu/18300/18399>

Gubcsi Lajos (szerk.): 1111 years ago - The Battle in Pressburg in 907

<http://mek.oszk.hu/18400/18400>

Gubcsi Lajos (szerk.): 1000-1100 years ago – Hungary in the Carpathian Basin

<http://mek.oszk.hu/09100/09132>

Gubcsi Lajos (szerk.): 1000-1100 évvel ezelőtt – Magyarország a Kárpát-medencében

<http://mek.oszk.hu/09100/09186>

Gubcsi Lajos (szerk.): From the Noon Bell to the Lads of Pest

<http://mek.oszk.hu/09400/09426>

Gubcsi Lajos (szerk.): A déli harangszótól a pesti srácokig

Zenés művek:

-Gubcsi Lajos – Benkő László: Ismét Vereckénél – Rákóczi ballada:

-I. rész: https://www.youtube.com/watch?v=p-ES82MZh_0&t=473s

-II. rész: <https://www.youtube.com/watch?v=FmZ79vtXH7c&t=58s>

-Ökrös Csaba – Gubcsi Lajos: 1514 – Magyar pokol (opera librettó szövege)

<http://mek.oszk.hu/12300/12381/>

-Gubcsi Lajos-Nagy Tivadar-Role együttes: Dózsa – 1514, rockdráma